

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başvuru no. 38198/19

Mehmet TÜRK/ Türkiye

Başkan,

Jovan Ilievski,

Hâkimler,

Oddný Mjöll Arnardóttir,

Stéphane Pisani,

ve Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Dorothee von Arnim'in katılımıyla
23 Eylül 2025 tarihinde Komite olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
(İkinci Bölüm),

1976 doğumlu ve Manisa'da tutuklu bulunan, Denizli Barosuna kayıtlı
Avukat M. Mirza tarafından temsil edilen bir Türk vatandaşı olan Mehmet Türk
("başvuran") tarafından 28 Haziran 2019 tarihinde İnsan Hakları ve Temel
Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2025. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

uyarınca Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Mahkemeye yapılan başvuruyu (no. 38198/19);

Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi eski Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilen Türk Hükümetine (“Hükümet”), başvurana ceza infaz kurumunda sağlanan tıbbi bakıma ilişkin olarak Sözleşme’nin 3. maddesi kapsamında öne sürülen şikâyetin tebliğ edilmesine ve başvurunun geri kalan kısmının kabul edilemez olduğuna dair kararı;

Tarafların beyanlarını dikkate alarak;

Gerçekleştirilen müzakereler sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

DAVANIN KONUSU

1. Başvuranın, tromboz (kan pıhtılaşması) ve bir kalp rahatsızlığı olan patent foramen ovale gibi bazı hastalıkları bulunmaktadır. Dava, başvurana ceza infaz kurumunda sağlanan tıbbi bakım ve özellikle, tutuklu bulunduğu ceza infaz kurumlarının spor salonlarını egzersiz yapmak için kullanma taleplerinin reddedilmesiyle ilgilidir.

2. Başvuran, 18 Kasım 2016 tarihinde, terör örgütü (“Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması”) üyeliği şüphesiyle tutuklanarak Manisa T Tipi Ceza İnfaz Kurumuna yerleştirilmiştir. Başvuranın tutulduğu hücrede yaklaşık 30 m² büyüklüğünde havalandırma bahçesi bulunmaktaydı. Ceza infaz kurumunun uygulamasına göre, mahpuslar, gün doğumundan gün batımına kadar her gün hücrelerine bağlı havalandırma bahçesine erişebilmekte ve bu alanı yürüyüş ve koşu gibi spor aktiviteleri için kullanmaktadır.

3. Başvuran, Manisa Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu sırada, Manisa Devlet Hastanesinde çeşitli sağlık muayenelerine tabi tutulmuştur. 10 doktordan oluşan sağlık kurulu tarafından düzenlenen 6 Nisan 2017 tarihli tıbbi raporda, başvuranın söz konusu zamandaki sağlık durumunun ceza infaz kurumunda tutulmasına uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Sağlık kurulu, ayrıca, başvuranın düzenli olarak egzersiz yapması tavsiyesinde bulunmuştur.

4. Başvuran, 3 Mayıs 2017 tarihinde, ceza infaz kurumu idaresinden, kendisine 6 Nisan 2017 tarihli tıbbi raporda tavsiye edildiği üzere, tempolu yürüyüş veya hafif koşu yapması için gerekli imkânların sağlanması talebinde bulunmuştur.

TÜRK / TÜRKİYE KARARI

Ceza infaz kurumu idaresi, bu talebe cevap olarak, başvuranın hâlihazırda hüccesine bağı havalandırma bahçesinde egzersiz yapabileceğini belirtmiştir.

5. Başvuran, 10 Ağustos 2017 tarihinde, muayene edilmek üzere Manisa Devlet Hastanesi Hematoloji Bölümüne sevk edilmiştir. Bu muayenenin ardından, iç hastalıkları ve hematoloji uzmanı doktor, başvuranın hastalıkları nedeniyle uzun süre hareketsiz kalmasının yeni bir tromboz atağı riskini artırabileceğini ifade etmiştir. Uzman doktor, başvuranın ceza infaz kurumunda mümkün olduğunca sık bir şekilde yürüyüş yapmasını tavsiye etmiştir.

6. Dokuz doktordan oluşan sağlık kurulu tarafından düzenlenen 28 Ağustos 2017 tarihli başka bir raporda ise başvuranın ciddi bir hastalığı, engeli veya yaşlılığı bulunmadığı ve ceza infaz kurumunda temel günlük faaliyetlerini yerine getirirken yardım almadan bağımsız bir şekilde yaşayabileceği sonucuna varılmıştır. Sağlık kurulu, ayrıca, başvuranın hastaneye kaldırılmasına gerek olmadığını ve hapis cezasının yaşamına yönelik doğrudan tehdit oluşturmadığını kaydetmiştir. Sağlık kurulu, buna ek olarak, başvuranın ceza infaz kurumu koşullarının elverdiği ölçüde yürüyüş yapmasının kendisi için uygun bir egzersiz olduğu tespitinde bulunmuştur.

7. Başvuran, 15 Ocak 2018 tarihinde, ceza infaz kurumu idaresine yeni bir dilekçe sunarak, tempolu yürüyüş veya hafif koşu yapabilmek için kurumun spor salonuna düzenli olarak erişim talebinde bulunmuştur. Ceza infaz kurumu idaresi, 18 Ocak 2018 tarihinde, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün terörle bağlantılı suçlardan tutuklu mahpusların personel yetersizliği nedeniyle firarların ve ayaklanmaların önlenmesi amacıyla spor salonunu kullanmalarına izin verilmediği yönündeki kararına atıfta bulunarak, başvuranın talebini reddetmiştir. Kurum idaresi, başvuranın spor faaliyetlerini hüccesine bağı havalandırma bahçesinde yapmasına karar vermiştir. Başvuranın söz konusu karara karşı sunduğu itirazlar, Manisa İnfaz Hakimliği ve Manisa Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmiştir.

8. Başvuran, 12 Şubat 2018 tarihinde, Manisa Ceza İnfaz Kurumundan Akhisar T Tipi Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmiştir. Başvuran, söz konusu ceza infaz kurumunda tutulduğu iki hüccenin havalandırma bahçelerinin 42 m²

büyükliğinde olduğunu iddia ederken, Hükümet, havalandırma bahçelerinin 40,5 m² ve 46 m² büyüklüğünde olduğunu ileri sürmüştür.

9. Başvuran, 27 Mart 2018 tarihinde, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunarak, Manisa Ceza İnfaz Kurumundaki spor salonunu kullanma talebinin reddedilmesinin hayatını tehlikeye attığını iddia etmiştir. Başvuran, ayrıca, tahliyesine yönelik tedbir kararı verilmesini talep etmiştir. Anayasa Mahkemesi, 9 Nisan 2018 tarihinde, başvuranın ceza infaz kurumunda sağlık hizmetlerine erişebildiği ve tutukluluğunun yaşamına veya fiziksel ya da ruhsal sağlığına yönelik ciddi bir tehdit oluşturmadığı sonucuna vararak, başvuranın tedbir kararı verilmesine ilişkin talebini reddetmiştir. Anayasa Mahkemesi, 19 Nisan 2019 tarihinde, başvuranın bireysel başvurusunun açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

10. Akhisar Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmesinin ardından başvuran, söz konusu ceza infaz kurumunun spor salonuna erişim talebinde bulunmuştur. Ceza infaz kurumu idaresi, başvuranın, hüccesine bağlı havalandırma bahçesinde yürüyüş yapabileceğini belirterek, talebini reddetmiştir. Başvuranın söz konusu karara karşı sunduğu itirazlar, Akhisar İnfaz Hakimliği ve Akhisar Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmiştir. Başvuranın Anayasa Mahkemesine yaptığı ikinci bireysel başvuru, 3 Nisan 2020 tarihinde, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir.

11. Başvuran, 1 Temmuz 2021 tarihinde, ceza infaz kurumundan tahliye edilmiştir.

12. Başvuran, Sözleşme'nin 2 ve 3. maddelerine dayanarak, çeşitli sağlık muayenelerinin ardından doktorların tavsiyesiyle egzersiz yapmak üzere ceza infaz kurumunun spor salonunu kullanma taleplerinin reddedilmesinin, insanlık dışı muamele teşkil ettiğini ve hayatını tehlikeye attığını ileri sürmüştür. Başvuran, özellikle, tromboz riskini azaltmak amacıyla koşuya benzer şekilde tempolu yürümesi gerektiğini ve yavaşça yürümenin ya da sabit bir şekilde egzersiz yapmanın, kan pıhtısı oluşumunu önlemede aynı etkiye sahip olmadığını öne sürmüştür. Başvuran, ayrıca, tutulduğu hücrelere bağlı havalandırma bahçelerinin büyüklüğü ve mahpus sayısının fazlalığı nedeniyle tempolu yürüyüş veya koşu

yapmasının imkânsız olduğunu belirtmiştir. Başvuran, aynı zamanda, doktorlarının tavsiye ettiği tedaviyi sürdüremediğini iddia etmiştir.

MAHKEMENİN DEĞERLENDİRMESİ

13. Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle ve ayrıca Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamındaki asgari ağırlık seviyesine ulaşılmadığı için Sözleşme hükümleriyle konu bakımından bağdaşmadığı gerekçesiyle başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

14. Başvuran şikâyetini yinelemiş ve Hükümetin argümanlarına itiraz etmiştir.

15. Mahkeme, dava konusu olayların hukuki açıdan vasıflandırılması hususunda uzman olması sebebiyle (bk. *Radomilja ve Diğerleri/Hırvatistan* [BD], no. 37685/10 ve 22768/12, § 126, 20 Mart 2018), başvuranın şikâyetinin sadece Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında incelenmesi gerektiği kanaatinde dir.

16. Mahkeme, başvurunun her halükârda aşağıdaki gerekçelerle reddedilmesi gerektiği görüşünde olması nedeniyle Hükümetin kabul edilemezlik itirazlarını değerlendirmeyecektir.

17. Mahkeme, ulusal makamların özgürlüklerinden yoksun bırakılan kişilerin sağlığının korunması ve onlara uygun tıbbi bakımın sağlanması konusundaki yükümlülüklerine ilişkin olarak *Kudla/Polonya* ([BD], no. 30210/96, §§ 91-94, AİHM 2000-XI) ve *Valaşinas/Litvanya* (no. 44558/98, § 102, AİHM 2001-VIII) davasında ortaya konulan genel ilkelere atıfta bulunmaktadır. Özellikle, Devlet, kişinin insan onuruna saygıyla uyumlu koşullarda tutulmasını, özgürlükten yoksun bırakma tedbirinin infaz şekli ve yönteminin kişiyi tutuklama işleminin özünde var olan kaçınılmaz acı seviyesini aşan bir yoğunlukta sıkıntıya veya zorluğa maruz bırakmamasını ve hapsedilmenin pratik gerekleri de dikkate alınarak, kişinin sağlık ve refahının yeterli bir şekilde güvence altına alınmasını sağlamalıdır (bk. aynı kararda).

18. Mahkeme, ayrıca, tıbbi bakımın mevcut olmadığı, ertelendiği veya başka şekilde yetersiz olduğu yönündeki dayanaksız bir iddianın, normalde, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında bir meseleyi ortaya çıkarmada yetersiz olduğunu yinelemektedir. İnandırıcı bir şikâyet, normalde, diğer hususların yanı sıra, söz konusu tıbbi duruma; talep edilen, sağlanan veya reddedilen tıbbi tedavinin

ayrıntılına; ve başvuranın tıbbi bakımındaki ciddi eksiklikleri ortaya koyabilecek bilirkişi raporu gibi bazı delillere yeterince atıfta bulunmalıdır (bk. *Valeriy Samoylov/Rusya*, no. 57541/09, § 80, 24 Ocak 2012, ve *Yevgeniy Bogdanov/Rusya*, no. 22405/04, § 93, 26 Şubat 2015).

19. Somut davaya ilişkin olarak, Mahkeme, başvuranın tutukluluğu boyunca birçok kez muayene edildiğini kaydetmektedir. Bu muayenelerin ardından düzenlenen tüm tıbbi raporlarda başvuranın sağlık durumunun ceza infaz kurumunda tutulmaya uygun olduğu sonucuna varılmıştır (bk. yukarıda 3-6. paragraflar). Mahkeme, söz konusu raporlarda başvuranın “egzersiz” ya da “yürüyüş” yapmasının tavsiye edilmesine karşın, bu raporların hiçbirinde bu tür aktiviteler için geniş bir alan veya spor salonu kullanmasına yönelik özel bir talimat verilmediğini gözlemlemektedir. Aksine, raporlarda başvuranın ceza infaz kurumu koşullarının izin verdiği ölçüde egzersiz yapması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, ceza infaz kurumu idareleri başvuranın talepleri karşısında kayıtsız veya tepkisiz kalmamışlardır. Ceza infaz kurumu idareleri başvuranın taleplerini değerlendirmiş ve gerekli güvenlik önlemlerini ve ceza infaz kurumu koşullarını göz önünde bulundurarak, tavsiye edildiği üzere başvuranın hücrelerine bağlı havalandırma bahçesinde egzersiz yapmasının uygun olduğuna kanaat getirmiştir. Bu kapsamda, Mahkeme, söz konusu havalandırma bahçelerinin Manisa Ceza İnfaz Kurumunda yaklaşık 30 m², Akhisar Ceza İnfaz Kurumunda ise en az 40,5 m² büyüklüğünde olduğuna ve başvuranın bunlara gün doğumundan gün batımına kadar her gün erişimi olduğuna dikkat çekmektedir (bk. yukarıda 2. ve 8. paragraflar).

20. Mahkeme, daha geniş bir alanın başvuranın egzersiz yapmasını kolaylaştırabileceğini kabul etmekle birlikte, önündeki delillerin başvurana sağlanan tıbbi bakımda herhangi bir ciddi eksiklik olduğunu ortaya koymadığı sonucuna varmaktadır (karşılaştırınız, yukarıda anılan *Valeriy Samoylov*, § 80).

21. Yukarıda belirtilen hususlar ışığında, Mahkemenin, başvuranın tutuklama işleminin özünde var alan kaçınılmaz acı düzeyini aşan yoğunlukta sıkıntı ya da zorluğa maruz kaldığı veya ceza infaz kurumu idarelerinin başvuranın sağlık ve refahını koruma yükümlülüğünü ihmal ettikleri sonucuna varması mümkün değildir.

TÜRK / TÜRKİYE KARARI

22. Dolayısıyla, söz konusu şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35 §§ 3 (a) ve 4 maddesi uyarınca reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak tanzim edilmiş ve 16 Ekim 2025 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Dorothee von Arnim
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Jovan Ilievski
Başkan